

ЧЛ.-КОР. ПРОФ. Д.Ф.Н. СТОЯН БУРОВ НА 65 ГОДИНИ**CORRESPONDING MEMBER PROF. D. SC. STOYAN BUROV
TURNS 65**

В края на месец юли 2016 г. чл.-кор. проф. д.ф.н. Стоян Буров навърши 65 години. Проф. Ст. Буров е автор и съавтор на около 200 научни труда – монографии, студии, статии, речници, енциклопедии, учебници, учебни помагала и пр., които се открояват със своята висока научна стойност и приносен характер за лингвистичната българистика. Научните интереси на проф. Ст. Буров в полето на филологията са широки. Той има стойностни изследвания в областта на функционалната граматика, на когнитивната лингвистика, на теорията на категоризацията, на теорията на семантичното взаимодействие, на лингвистичната прагматика, на теорията на речевата дейност, на езиковата култура, на историята на българското езикознание, на обучението по български език като роден и като чужд, на българската лексикология.

Стоян Панайотов Буров е роден на 29 юли 1951 година в с. Тополчане, Сливенско. В периода от 1972 г. до 1976 г. следва българска филология във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Веднага след успешното си дипломиране започва работа като преподавател в Института за чуждестранни студенти (София), където преподава до 1981 г. През същата година започва работа като лектор в Института за чужди езици в град Ханой (Виетнам). Периодът, в който Ст. Буров работи като преподавател по български език за чужденци в България и в чужбина, е важен не само за професионалното развитие на младия филолог, но също и за бъдещото му научно израстване. Както сам проф. Ст. Буров е споделял, преподаването на български език на чужденци разкрива пред него различни перспективи, през които той забелязва с безспорния си лингвистичен усет много интересни черти на българския език, станали в един по-късен етап от живота му обект на негови задълбочени научни изследвания. Работата на Ст. Буров в Института за чужди езици във виетнамската столица продължава до 1984 г., когато той се завръща в България, за да постъпи на работа във Великотърновския университет по покана на самия тогавашен ректор на университета проф. д.ф.н. Станьо Георгиев – един от основоположниците и доайените на великотърновската лингвистична българистика. Междувременно Ст. Буров написва и успешно защитава през октомври 1982 г. пред Специализирания научен съвет по езикознание при ВАК дисертация за присъждане на научната степен *кандидат на филологическите науки* (дн. *доктор*) на тема *Грамматическата категория степенуване в*

съвременния български книжовен език (Функционален анализ) (1981, 253 стр.). Работата по своята първа дисертация Ст. Буров осъществява основно в периода от 1978 г. до 1980 г., когато става аспирант на свободна подготовка в университета във Велико Търново. Научното и професионалното израстване на Ст. Буров от този момент нататък е стремително и напълно закономерно предвид усърдността и задълбочеността в работата му и качествена научна продукция, която му отрежда място сред най-важните имена в българската лингвистика. От 1984 г. до 1985 г. Ст. Буров е асистент по съвременен български език, от 1985 г. до 1987 г. е старши асистент, от 1987 г. до 1989 г. е главен асистент, през 1989 г. се хабилитира като доцент по съвременен български език, през 2006 г. е избран за професор по съвременен български език. Две години по-рано, в началото на декември 2004 г., Ст. Буров защитава своята втора дисертация пред Специализирания научен съвет по езикознание при ВАК, която е на тема *Езикова категоризация на предметността. Граматични класове и категории на съществителното име в съвременния български език* (2004, 527 стр.). След успешната защита му е присъдена научната степен *доктор на филологическите науки*.

Проф. Ст. Буров е автор на три монографични изследвания – *Степените за сравнение в съвременния български език* (1987), *Форми и значение на съществителното име (С оглед предимно на категорията число)* (1996), *Познанието в езика на българите. Граматично изследване на концептуалната категоризация на предметността* (2004). И трите научни труда са многократно рецензирани в най-престижните специализирани издания в България, също и в чужбина, а оценките за тях са повече от положителни. Монографиите се открояват със своята прецизност, задълбоченост и всеостранност на изследователския подход, темите и на трите книги представляват неизследвани или недостатъчно проучени към онзи момент области от българското езикознание и до днес те остават най-цялостните и сериозни изследвания на съответната проблематика. Трудовете са широко цитирани, което е още едно доказателство за техния приносен характер в полето на българистиката и славистиката. Това може да се каже и за многобройните студии, статии и езикови бележки, публикувани от проф. Ст. Буров на страниците на най-реномираните периодични издания, а също и в сборници, издадени в България и в чужбина. Речниковото дело на проф. Ст. Буров също заслужено е получило високата оценка на академичните среди. То включва няколко правописни, тълковни речници и речници на чуждите думи. Речниците, в които той е автор или съавтор, се радват на изключителен интерес, доказателство за което е многократното им преиздаване. Малко известен факт е, че тълкуванията на думите от речниците на проф. Ст. Буров са заимствани без промяна (и без знанието на автора им) в най-използваните и популярни интернет и електронни речници на съвременния български език. Проф. Ст. Буров е автор и съавтор на няколко мно-

го успешни учебника и учебни помагала за студенти българисти, кандидат-студенти, ученици, а също и на учебници по български език за чужденци.

Проф. Ст. Буров чете лекционни курсове в бакалавърски, магистърски и докторантски програми във Великотърновския университет по морфология на съвременния български език, лингвистична прагматика, комуникативна граматика, теория на речевите актове, теория и методика на редактирането, модерна лингвистична българистика, води специализиран курс по българска лингвистична историография. Работата му със студентите и докторантите не се изчерпва единствено с лекциите в часовете по изброените дисциплини. Той е сред преподавателите, които успяват да видят таланта и любовта към филологията у младите хора, а още по-важно е, че проф. Ст. Буров съумява с лекота да вдъхновява и насърчава даровитите си студенти и докторанти да работят и да заобичат още повече науката за българския език. Това обяснява и факта защо толкова много от студентите му решават да обвържат своя бъдещ професионален път с българистиката – като учители по български език, като журналисти или като учени в сферата на филологията. Проф. Ст. Буров е от преподавателите, за които можем уверено да кажем, че са успели да създадат школа от последователи и приемници на своите научни възгледи. Многобройни са студентите и докторантите, писали и успешно защитили дипломни работи и дисертации в сферата на българистиката, на които той е бил научен ръководител.

Според нас за толкова успешната работа на проф. Ст. Буров като научен ментор, за която можем най-отговорно да говорим от първо лице, има няколко съществени причини. Без никакво съмнение основополагащата се крие в задълбочените и всеотраслни познания в областта на филологията, които проф. Ст. Буров е натрупал в своя професионален път, безспорен е и тънкият лингвистичен усет, който той притежава, но всичко това не би било от полза за неговите ученици, ако той не беше от онези учени, които раздават прещедро своите знания и на които е напълно чужд академичният егоизъм.

Забележителен факт в биографията на проф. Ст. Буров е неговата способност да съчетава научната и преподавателската работа в университета с нелеката задача да заема отговорни административни постове. От 1987 г. до 1989 г. Ст. Буров е зам.-декан по учебната работа на Педагогическия факултет на ВТУ, от 1990 г. до 1994 г. той заема длъжността декан на най-големия факултет в университета – Филологическия, през 1994 г. и 1995 г. е зам.-ректор по научноизследователската дейност на ВТУ, от 1999 г. Ст. Буров е зам.-ректор по учебната дейност на Великотърновския университет в продължение на два успешни мандата до 2007 г. От 2007 г. до 2010 г. е зам.-председател на Специализирания научен съвет по славянско езиковедство при ВАК, от 2014 г. до 2015 г. е директор на Университетското

издателство „Св. св. Кирил и Методий“, през 2004 г. е избран за ръководител на Катедрата по съвременен български език във Филологическия факултет на ВТУ, от 2015 г. заема отново отговорния пост на зам.-ректор по учебната дейност в университета. Последните две служби проф. Ст. Буров изпълнява и към настоящия момент. Периодите, в които той заема изброените длъжности, се характеризират най-вече с новаторството и качествените нововъведения, претърпели успешно оценката на времето. Когато управлява Филологическия факултет, по негова инициатива в университета започват да се изучават специалностите приложна лингвистика, славянска филология, библиотечно-информационни дейности, освен това той въвежда изучаването на испански, италиански, новогръцки, нидерландски, португалски, японски, арабски, китайски език, което наред с обучението по останалите езици във ВТУ нарежда университета сред най-големите и престижни центрове за изучаване на чужди езици в цяла Европа. От този период на управление води началото си и филологическото списание *Проглас*, което и днес е основната научна трибуна на Филологическия факултет във ВТУ, освен това научното списание се е утвърдило като едно от реномираните специализирани периодични издания в страната. Също така по това време проф. Ст. Буров учредява и известната библиотека *Филология*. През осемгодишното управление (1999 г. – 2007 г.) като зам.-ректор по учебната дейност проф. Ст. Буров отново е инициатор на редица нововъведения – въвеждат се магистърските програми, а също и множество нови модерни бакалавърски програми, поставят се основите на дистанционното обучение в университета и се въвежда в употреба съвременна система за електронно информационно обслужване във ВТУ. Началото на втория период на управление на проф. Ст. Буров като зам.-ректор по учебната дейност (от 2015 г. насам) също се характеризира с новаторство, с прокарване на редица реформи (много от които непопулярни, но крайно необходими) и със стремеж университетът във Велико Търново да бъде приведен отново в крак с времето и да отговаря на изискванията на динамичния и напрегнат ход на случващото се в съвременния свят. Освен в усилената работа във Великотърновския университет проф. Ст. Буров дейно участва в научния живот на национално и международно ниво – с работата си в Българската академия на науките, с работата си като член на редакционната колегия на реномираното списание *Российский гуманитарный журнал* (Санкт Петербург, Русия), а също и като член на редакционната колегията на списание *Вестник Башкирского университета* (Уфа, Башкирия), също така той членува в *Съюза на филолозите българисти*, в *Българското лексикографско дружество* и в *Съюза на учените в България*.

Проф. Ст. Буров е създател и участник в няколко успешни национални и международни научноизследователски и образователни проекта. Един от тях е *Българистично лингвистично наследство. Портрети и творби на*

български и чуждестранни учени (www.e-nasledstvo.com), върху който имаме преки наблюдения като част от екипа му. Замислен като мащабно национално начинание, включващо в дейността си работата на група от изтъкнати езиковеди и млади учени главно от Великотърновския университет, но и от други реномирани научни учреждения, по стечение на независещи от участниците обстоятелства той започна своята дейност през 2014 г. като университетски проект с научен екип от едва трима членове, сред които и ръководителят и идеолог на проекта проф. Ст. Буров. Амбициозното начинание има за цел да представи пред аудиторията, която проявява интерес към филологическата наука, част от неизчерпаемото богатство на българското езиково и езиковедско наследство, като бъдат обнародвани лингвистични изследвания с принос за науката характер на родни и чуждестранни българисти, които са публикувани в труднодостъпни издания в България или в чужбина. Произведенията се обнародват преведени на български език, ако са отпечатани в оригинал на чужд, с осъвременена графика, правопис и пунктуация и без съкращения. Основно биват публикувани на интернет страницата www.e-nasledstvo.com, но също и на книжни тела. За краткото време от началото на проекта до днес е натрупан голям корпус от научни произведения, а дейността по него е разширена в нови и разнообразни посоки, намиращи израз в рубрики, в които се публикуват множество приноси езиковедски изследвания за първи път. Основният принцип, от който се ръководи екипът ни, е свързан със схващането, че науката не започва нито от нас, нито от нашите учители и затова трябва да уважаваме делото на първостроителите на българското езиковедство, като не го пренебрегваме, като го оценяваме обективно и като се стремим да го надграждаме по най-добрия начин. Направихме това отклонение, свързано със споменатия проект, не с цел да изтъкнем съвместната си работа с проф. Ст. Буров, а за да подчертаем едно негово качество, което буди възхищение. Става дума за уважението и почителността, които той винаги е проявявал към делото на учените преди него, и за признателността, която искрено е засвидетелствал към своите най-големи учители в науката.

През 2014 г. на Общото събрание на академиците на Българската академия на науките за особено високите си постижения в българската наука проф. Ст. Буров е избран за член-кореспондент на най-старата и най-авторитетната научна институция в България. На 26 февруари 2015 г. на тържествена церемония в галерия „София прес“ проф. Ст. Буров е награден за значимия си принос към развитието на българската наука с отличието Златна монета „Писменост“ на Съвета на европейската научна и културна общност. В края на същата година проф. Ст. Буров е удостоен със званието *Почетен професор* на Тверския държавен университет (Русия). През 2016 г. Тверският държавен университет издава последната засега книга